

Archeologisch onderzoek in en rond de Sint-Baafskathedraal te Gent, Nieuwsbrief 2

1. Zone Hoofdkerkstraat

Figuur 1. Overzichtsfoto zone Hoofdkerkstraat met centraal verschillende beerputten

De eerste fase van het archeologisch onderzoek op het voormalige binnenplein, dat aan zuidelijke zijde begrensd wordt door het hooggotische koor en aan noordelijke zijde door het 16de-eeuwse kapittelhuis en de Hoofdkerkstraat, werd ondertussen afgerond. Hoewel deze zone centraal tot op grote diepte verstoord was door vrij recente beerputten, konden in deze zone 309 graven onderzocht worden. Het jongste kerkhofpakket bestond bijna uitsluitend uit baby's en heel jonge kinderen (max. 3 jaar). De onderzochte zone was tijdens de laatste gebruiksfase van het parochiekerkhof m.a.w. exclusief voorbehouden om er vroegtijdig gestorven kinderen een laatste rustplaats te geven. De oudere begravingen betreffen hoofdzakelijk volwassenen. Deze werden in een groot aantal gevallen per 2 of per 3 vrijwel tegelijkertijd in 1 kuil begraven, weliswaar in aparte kisten en/of lijkwaden. Dit begrafenisgebruik werd wellicht toegepast om zo economisch mogelijk met de beschikbare ruimte binnen de begrenzing van het kerkhof om te gaan en geeft aan dat er dusdanig veel mensen binnen een kort tijdsbestek stierven binnen de Sint-Jansparochie/Sint-Baafparochie dat er meerdere mensen tegelijk in 1 grafkuil begraven konden worden. Gezien de grootte van de parochie, is dit niet opmerkelijk.

2. Zone Limburgstraat

Aan de zijde van de Limburgstraat, ter hoogte van de geplande torenkraan, werd reeds 1 zone aan de buitenzijde van de kranscapellen onderzocht. Dit onderzoek kadert binnen de restauratie van de kranscapellen. Ondanks de kleine oppervlakte, kwamen hier 88 individuen aan het licht. Momenteel wordt ervan uitgegaan dat 60 individuen bijgezet zijn in 2 massagraven die net naast mekaar voorkwamen. In het centrale massagraf konden 31 individuen onderzocht worden. Dit graf werd gekenmerkt door minstens 8 opeenvolgende niveaus met kistbegrovingen. De hoofden van de overledenen situeerden zich binnen dit graf bijna steeds in het noorden of in het zuiden, wat indruist tegen de normale christelijke tradities. Slechts 2 niveaus werden gekenmerkt door een oost-west of een west-oost oriëntatie. In de noordwestelijke hoek van de opgravingszone bevond zich vermoedelijk een tweede massagraf. Voorlopig worden 29 individuen aan dit graf gelinkt.

Figuur 2. Zone Limburgstraat: overzichtsfoto centrale massagraf

Verder fysisch-antropologisch onderzoek op de menselijke resten kan mogelijk een antwoord bieden op de vraag of de doodsoorzaak bij alle individuen binnen hetzelfde massagraf dezelfde was. Er kan gedacht worden aan een epidemische ziekte, oorlog of hongersnood. Hierbij moet worden opgemerkt dat veel ziekteverschijnselen pas na langdurige ziekte zichtbaar zijn op het bot. Behalve ziekteverschijnselen kan de samenstelling van de overledenen (geslacht en leeftijd bij overlijden) ook een inzicht geven in de aard van de doodsoorzaak binnen deze massagraven.

Momenteel wordt ervan uitgegaan dat beide massagraven tot stand gekomen zijn na de bouw van de kranscapellen (eind 14de-begin 15de eeuw). Dit kan slechts bevestigd worden na verder specialistisch onderzoek.